

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

IČ: 68378092

Sídlo: Letenská 4/123, 118 51 Praha 1

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2011

Dozorčí rada projednala zprávu bez připomínek dne 30. 4. 2012

Radou pracoviště schválena dne: 31. 5. 2012

V Praze dne 4. 6. 2012

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Pověřen vedením od 1. 1. 2007: doc. RNDr. Karel Oliva, Dr.

Ředitel pracoviště: doc. RNDr. Karel Oliva, Dr.

jmenován s účinností od: 1. 6. 2007

Rada pracoviště zvolena dne 19. 2. 2007 ve složení:

předseda: RNDr. Jan Králík, CSc.

místopředsedkyně: prof. PhDr. Jana Hoffmannová, DrSc.

členové:

Prof. Dr. Tilman Berger, Universität Tübingen

PhDr. Alena Černá, Ph.D., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

PhDr. Milan Harvalík, Ph.D., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

doc. PhDr. Zdeňka Hladká, Dr., Masarykova univerzita, Brno

PhDr. Ilona Janyšková, CSc., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

prof. PhDr. Karel Kučera, CSc., Univerzita Karlova, Praha

prof. PhDr. Slavomír Ondrejovič, DrSc., JÚLŠ SAV, Bratislava

PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Albena Rangelova, CSc., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

PhDr. Libuše Sýkorová, ÚJČ AV ČR, v. v. i.

PhDr. Milena Šipková, CSc., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

prof. PhDr. Rudolf Šrámek, CSc., Masarykova univerzita, Brno

doc. PhDr. František Štícha, CSc., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Dozorčí rada jmenována dne 27. 3. 2007 ve složení:

předseda: PhDr. Martin Steiner

místopředsedkyně: PhDr. Helena Karlíková, CSc.

členové:

prof. PhDr. Marie Krčmová, CSc., Masarykova univerzita, Brno

doc. RNDr. Vladimír Petkevič, CSc., Univerzita Karlova, Praha

b) Změny ve složení orgánů:

Ředitel ÚJČ AV ČR, v. v. i., doc. RNDr. Karel Oliva, Dr., k 17. 12. 2009 rezignoval na funkci ředitele. Byl zvolen předsedou Vědecké rady AV ČR, což je funkce neslučitelná s funkcí ředitele. S účinností od 18. 12. 2009 byl pověřen řízením ÚJČ AV ČR, v. v. i. Po odstoupení z funkce předsedy Vědecké rady AV ČR byl na základě výsledku výběrového řízení znovu jmenován ředitelem ÚJČ od 1. 10. 2011.

PhDr. Martin Steiner rezignoval k 31. 12. 2009 na funkci předsedy Dozorčí rady ÚJČ AV ČR, v. v. i. Od 1. 1. 2010 byl předsedou Dozorčí rady ÚJČ AV ČR, v. v. i., jmenován PhDr. Jiří Beneš.

Rada ÚJČ AV ČR, v. v. i., přijala k 8. 3. 2010 rezignaci prof. PhDr. Rudolfa Šrámka, CSc., na členství v radě a vzala na vědomí informaci o zvolení prof. Dr. Markuse Gigera členem rady.

c) Informace o činnosti orgánů:

Ředitel:

Doc. RNDr. K. Oliva, Dr., do 30. září 2011 pověřený řízením ÚJČ AV ČR, v. v. i., od 1. října 2011 ředitel ÚJČ AV ČR, v. v. i., se v r. 2011 věnoval každodennímu chodu instituce. V součinnosti s Radou ÚJČ AV ČR, v. v. i., a s Dozorčí radou ÚJČ AV ČR, v. v. i., se zaměřil na koncepci rozvoje vědecké činnosti ÚJČ AV ČR, v. v. i., a zajištění financování. Dbal na kvalitu vědecké práce a odborný a profesní růst zaměstnanců ústavu, vyhlásil atestační řízení a provedl personální změny. Velkou péči věnoval zajištění optimálních podmínek pro vědecké bádání. Ve spolupráci se všemi odbornými útvary připravil podklady pro hodnocení výzkumné činnosti ÚJČ za období 2005–2009, zajistil jeho průběh v prostorách ÚJČ, vypracoval k jeho závěrům souhrnné stanovisko, které předložil Radě ÚJČ, jež je schválila, a promítl výsledky hodnocení do vědecké činnosti, finančních rozvah a personálního obsazení ÚJČ. Důraz kladl také na zajištění důstojného průběhu oslav 100. výročí založení Kanceláře Slovníku jazyka českého. Mezinárodní konference k tomuto výročí proběhla pod záštitou předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR M. Němcové a předsedy vlády ČR RNDr. P. Nečase. Výstava ke 100. výročí byla uspořádána pod záštitou předsedy AV ČR prof. J. Drahoše. Podporoval i další popularizační aktivity pracoviště, především propagaci činnosti instituce v médiích.

Rada pracoviště:

Rada ÚJČ AV ČR, v. v. i., jednala na řádných zasedáních 17. 2. 2011, 24. 3. 2011, 9. 6. 2011, 29. 9. 2011 a na spojeném zasedání 8. a 14. 12. 2011. Vyhlásila opakované výběrové řízení na funkci ředitele ÚJČ, provedla všechny potřebné kroky k volbě ředitele a na základě jejího výsledku navrhla předsedovi AV ČR za kandidáta na funkci ředitele ÚJČ doc. RNDr.

Karla Olivu, Dr. Doc. Oliva byl jmenován ředitelem ÚJČ od 1. 10. 2011. Rada projednala a schválila účetní závěrku za r. 2010, rozpočet ÚJČ na r. 2011 a výroční zprávu o činnosti a hospodaření ÚJČ za r. 2010. Intenzivně se zabývala výsledky průběžného hodnocení ÚJČ za období 2005–2009, zejména situací v oblasti novočeské výkladové lexikografie. Toto téma projednávala na několika zasedáních a doporučila, aby byly zahájeny intenzivní práce na tvorbě výkladového slovníku. Rada se zajímala o podávané i řešené grantové projekty, o průběh oslav 100. výročí založení Kanceláře Slovníku jazyka českého a schválila návrh na udělení Prémie O. Wichterleho. Dále se zabývala zprávou o výsledcích atestačního řízení v ÚJČ a vyhlášením voleb do Rady ÚJČ na následující funkční období. Usnesení ze zasedání Rady ÚJČ AV ČR, v. v. i., jsou uvedena na adrese

<http://www.ujc.cas.cz/zakladni-informace/o-ustavu/struktura-ustavu/rada-ustavu-pro-jazyk-cesky.html>

Dozorčí rada:

Dozorčí rada ÚJČ AV ČR, v. v. i., zasedala 24. 5. 2011 a 16. 11. 2011. Projednala bez věcných připomínek výroční zprávu o činnosti ÚJČ za r. 2010, výrok auditora k hospodaření a účetnictví ÚJČ za r. 2010 a informaci o průběžném čerpání rozpočtu ÚJČ v r. 2011 a výhledech financování v r. 2012. Schválila zprávu o činnosti Dozorčí rady ÚJČ za r. 2010 a vyjádřila se k manažerským schopnostem ředitele ve vztahu k ÚJČ. Dále určila auditorskou kancelář pro ověření účetní závěrky ÚJČ za r. 2011. Usnesení ze zasedání Dozorčí rady ÚJČ AV ČR, v. v. i., jsou uvedena na adrese

<http://www.ujc.cas.cz/zakladni-informace/o-ustavu/struktura-ustavu/dozorci-rada-ujc.html>

II. Informace o změnách zřizovací listiny:

V r. 2011 ke změnám zřizovací listiny nedošlo.

III. *Hodnocení hlavní činnosti:*

1. Hlavní vědecká činnost pracoviště

Předmětem hlavní činnosti ÚJČ je především vědecký výzkum českého jazyka v jeho podobách spisovných i nespisovných, psaných i mluvených, a to v pohledu synchronním i diachronním, a rovněž výzkum postavení češtiny v kontextu ostatních slovanských jazyků. Vědecká činnost byla soustředěna do dvou výzkumných záměrů: **Integrovaný výzkum českého jazyka a jeho variet a Vytvoření databáze lexikální zásoby českého jazyka počátku 21. století**. Další práce probíhaly v rámci dvou center základního výzkumu MŠMT: **Výzkumné centrum vývoje staré a střední češtiny (od praslovanských kořenů po současný stav)** a **Centrum počítačnické lingvistiky**. Využitím finanční podpory ze Strukturálních fondů EU v rámci operačního programu Praha - Adaptabilita vznikl **Modulární systém jazykových kurzů pro doktorandy podporovaný internetovou platformou**, z

týchž zdrojů je financován i projekt **Moderní mluvnice češtiny pro studenty magisterských a doktorských programů filologických oborů**. Ze zdrojů MŠMT určených na podporu velkých infrastruktur je financován **Projekt LINDAT/CLARIN - Vybudování a provoz českého uzlu pan-evropské infrastruktury pro výzkum**. Kromě toho v r. 2011 pracovníci ÚJČ řešili 12 grantových projektů GA ČR.

Významných výsledků dosáhl projekt **Informační zdroje pro výzkum a výuku češtiny**. V jeho rámci byla dopracována a zpřístupněna elektronická verze historického lístkového lexikálního archivu a propojena s jeho lexikografickým zpracováním v Příručním slovníku jazyka českého. Vznikly databáze bibliografie, časopisů, mluvnic a slovníků. Díky zveřejnění v uživatelsky univerzálním rozcestníku mohou studenti i badatelé snadno pracovat s rozsáhlým souborem digitalizovaných zdrojů dat. Podle závěrečného hodnocení šlo o vynikající projekt mezinárodního významu.

V rámci diachronního výzkumu pokračují práce na **Etymologickém slovníku jazyka staroslověnského**, který je jediným etymologickým slovníkem tohoto nejstaršího slovanského spisovného jazyka na světě. Analyzovanou staroslověnskou slovní zásobu zasazuje do rámce všech slovanských jazyků, vysvětluje spolu s pojmenováním i materiální a kulturní realie starých Slovanů. Ukazuje cesty obohacování staroslověnštiny přejímáním z jiných jazyků, zejména z řečtiny, ale i z latiny, nejstarších germánských jazyků aj. Jednotlivá hesla obsahují gramatickou charakteristiku, deriváty heslového slova, naznačují slovtvorný a významový vývoj. Slovník je vysoce ceněn jak v rámci evropském, tak i celosvětovém. Dále pokračuje zpracování staročeského lexika v rámci **Elektronického slovníku staré češtiny** – prostřednictvím internetu byla zveřejněna hesla s náslovím *a-*, *b-*, *c-*, *č-* (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>), hesla počínající dalšími písmeny byla dokončena v autorské fázi. Práce textologicko-ediční vyústily v internetovou prezentaci dalších elektronických edic zejména staročeských literárních památek (<http://vokabular.ujc.cas.cz/moduly/edicni/>).

Do elektronické podoby **Slovníku pomístních jmen v Čechách a Slovníku pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku** jsou zpracovávána jména pozemků, terénních útvarů, vod, cest a dalších nesídelních objektů. Tato jména byla shromážděna v letech 1963–1986 a představují unikátní jazykový materiál, který má neocenitelný význam nejen pro výzkum českého jazyka a jeho pojmenovacích schopností, ale který slouží též jako pramen poznání pro jiné vědní disciplíny (archeologie, /regionální/ historie, etnografie, přírodní vědy aj.). V jednotlivých heslových odstavcích najde čtenář slovníku veškeré doklady pomístních jmen a údaje o jejich zeměpisném rozšíření, dále přehled objektů pojmenovaných těmito jmény, etymologické výklady, přehled slovtvorně příbuzných forem i odkazy na stejně znějící jména místní. V rámci diachronního výzkumu probíhaly rovněž přípravné práce na **Slovníku nářečí českého jazyka**.

Aktualizuje se **Internetová jazyková příručka** (<http://prirucka.ujc.cas.cz>), která je určena všem uživatelům češtiny. Synchronní problematice se věnuje rovněž výzkum směřující k vytvoření moderně pojaté **Akademické gramatiky češtiny**, jako základ nového výkladového slovníku se buduje **lexikální databáze současné češtiny** (<http://lexiko.ujc.cas.cz/>), pozornost je věnována **pravopisu** (např. psaní velkých písmen) a rovněž **stylistice a textové lingvistice**. Vznikají **jazykové korpusy** (věnované nářečím, běžně mluvené řeči i textům staré a střední češtiny).

Kromě již zavedené činnosti jazykověporadenské jsou nejširší veřejnosti určeny i **znalecké posudky týkající se osobních jmen**. ÚJČ má pravomoc vystavovat znalecké posudky v oboru školství a kultura s rozsahem znaleckého oprávnění jazykověda – ověřování podob jmen a příjmení z hlediska zákonných ustanovení usměrňujících jejich zápis do osobních dokladů. Tato činnost se setkala u veřejnosti s velkým zájmem.

K nejvýznamnějším publikacím roku 2011 patří:

Černá, A. M. a kol.: *Výbor ze starší české literatury*. Praha: Academia 2011. ISBN 978-80-86496-50-4 (PDF), ISBN 978-80-86496-51-1 (EPUB) – Vůbec první původní česká vědecká elektronická kniha, sestavená pracovníky oddělení vývoje jazyka. Obsahuje soubor česky psaných textů či jejich úryvků z období od 13. do 18. století – od středověké veršované lyriky, erbovní pověsti o Bruncvíkově lvu i ukázek z děl teologických velikánů Tomáše ze Štítného a Jana Husa přes počátky odborné literatury lékařské a právnické až po cestopisy a satiry z období raného novověku.

Balhar, J. a kol.: *Český jazykový atlas – Dodatky*. Praha: Academia 2011. 579 s. ISBN 978-80-200-1967-7 – Zachycuje zejména materiálovou a technickou základnu ČJA: soupis zkoumaných lokalit, úplný dotazník, charakteristiky zkoumaných obcí, ukázky nářečí (včetně dvou CD), rejstříky zkoumaných položek, zaznamenaných výrazů a autorů a navíc také kompletní dialektologickou bibliografii od roku 1968.

Štícha, F. a kol.: *Kapitoly z české gramatiky*. Praha: Academia 2011. 1189 s. ISBN 978-80-200-1845-8 – Soubor detailních pojednání o podstatných gramatických jevech češtiny v širokém záběru od formálního tvarosloví až po strukturaci textů.

Čmejrková, S. – Hoffmannová, J. (eds.): *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia 2011. 492 s. ISBN 978-80-200-1970-7 – Mnohostranná analýza současné mluvené češtiny. Odpovídá na otázku, proč běžně mluvený jazyk proniká do psaných žánrů, spjatých tradičně se spisovným jazykem.

Dvořáčková, V.: *Osudy Ústavu pro jazyk český (Dějiny ÚJČ ČSAV a jeho předchůdců ve světle archivních pramenů)*. Praha: ÚJČ AV ČR 2011. 278 s. ISBN: 978-80-86496-53-5 – První komplexní syntéza dějin ÚJČ ČSAV a jeho předchůdců (KSJČ a ÚJČ České akademie věd a umění), a to od založení *Kanceláře Slovníku jazyka českého* v roce 1911 až do roku 1992. Postihuje přitom informace nejen všeobecně známé (zasazené do celkového kontextu historie pracoviště), ale také informace méně známé, či zcela neznámé, získané především na základě studia rozsáhlých archivních fondů, jež bylo třeba podrobit kritice historické i kritice z hlediska lingvistiky jako vědy. V rámci AV ČR jde o první publikaci tohoto druhu vůbec.

Světlá, J. – Jarošová, A. – Rangelova, A. (eds.): *Česká a slovenská výkladová lexikografia na začiatku 21. storočia. Súbor príspevkov v rámci medzinárodného projektu Princípy a metódy tvorby výkladového slovníka*. Brno: Tribun Eu 2011. 220 s. ISBN 978-80-263-0097-7

Vykypěl, B.: *Studie k šlechtickým titulům v germánských, slovanských a baltských jazycích. Etymologie jako pomocná věda historická*. Druhé, přepracované a rozšířené vydání i s dodatkem o šlechtických titulech v keltských jazycích (= *Studia*

etymologica Brunensia 11, editorky I. Janyšková a H. Karlíková). Praha: NLN 2011. 332 s. ISBN 978-80-7422-110-1

Bachmannová, J. (ed.): *František Karel Pacholík: Poudačky a vhačky*. Liberec: Bor 2011. 288 s. ISBN 978-80-86807-71-3

Úplný seznam lingvistické produkce pracovníků ÚJČ viz databáze ASEP (<http://www.lib.cas.cz/cs/asep>)

Popularizace

Nejvýznamnější popularizační aktivitou ÚJČ, která je již léta využívána veřejností, je **služba jazykové poradny**. Pracovníci odpovídají asi na 40 telefonických dotazů denně, za rok 2011 vyřídili více než 100 odpovědí na písemné jazykové dotazy. Účinnou pomůckou při jazykovém poradenství, vzdělávání a výuce češtiny se stala **Internetová jazyková příručka**. Tato webová aplikace zaznamenala za první tři roky provozu (2009–2011) přes 16 milionů návštěv z více než 700 tisíc uživatelských adres a je dosud nejnavštěvovanější webovou stránkou Akademie věd ČR. Na webu ÚJČ byl rovněž zveřejněn elektronický archiv časopisu **Naše řeč**, který se věnuje především otázkám jazykové kultury.

Již po mnoho ročníků je ÚJČ spolupořadatelem **Olympiády v českém jazyce**, určené studentům základních a středních škol. Pracovníci ÚJČ se podílejí na přípravě soutěžních úkolů i na hodnocení jejich vypracování, a to jak během školního roku (ve školních, okresních a krajských kolech), tak při závěrečném finálovém týdenním soustředění.

Významnými aktualizacemi a rozšířením prošly internetové stránky **Vokabuláře webového**, poskytující informace o historické češtině. V roce 2011 byl do Vokabuláře mimo jiné začleněn modul prezentující digitalizované verze historických mluvnice a podobných příruček (<http://vokabular.ujc.cas.cz/moduly/mluvnice>).

Pracovníci se významně podílejí na **popularizaci češtiny v médiích** – v novinách a časopisech i v televizních a rozhlasových pořadech (programy ČT, Nova, Prima, TV Metropol, ČRo, Impuls, deníky Lidové noviny, MF Dnes, Hospodářské noviny, Deník a jejich internetové verze, dále Svět, Týdeník Rozhlas, Literární noviny). ÚJČ je jediným ústavem AV ČR, který má již několik let v televizi pravidelný týdenní popularizační pořad **O češtině**. Pracovníci ÚJČ připravují náměty a vystupují v jednotlivých jeho dílech; výsledkem jsou publikace **O češtině 1–3**. Se zájmem veřejnosti se setkal rozhlasový a televizní pořad **Divnopsis** vysvětlující méně obvyklá česká místní jména, který má i knižní podobu. K aktivitám s dlouholetou tradicí patří pravidelné jazykové koutky a nejrůznější příspěvky informující o současné i staré češtině, včetně dialektologie a etymologie.

Na přání nejrůznějších institucí se pořádají **přednášky a školení** zaměstnanců, a to nejen o jazykové kultuře, ale např. i o historické češtině nebo o našich nářečích – např. pro Magistrát hl. m. Prahy, Ministerstvo vnitra, NKÚ, Komoru soudních tlumočnicků, Justiční akademii aj. Pracovníci ÚJČ přednášejí v Jazykovědném sdružení a v Kruhu přátel českého jazyka, podílejí se na nejrůznějších kurzech a seminářích (Písemná komunikace – normy a úprava písemností v úředním styku, Kurz lektorských dovedností pro učitele češtiny jako cizího jazyka, Kurzy češtiny pro

cizince aj.). Pravidelně provádějí školení v rámci Kurzů základů vědecké práce pro doktorandy na AV ČR. Všechna pracoviště ÚJČ se pravidelně účastní akce Den otevřených dveří a pořádají přednášky v rámci Týdne vědy a techniky. Kabinet studia jazyků ÚJČ je testovacím centrem iBT TOEFL a registračním centrem pro přípravu ke cambridgeským zkouškám.

Výraznou popularizační akcí roku 2011 byla **výstava Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český**, která byla umístěna od května do června ve výstavní chodbě Klementina v Praze a poté v září i v Moravské zemské knihovně v Brně.

Ocenění:

V r. 2011 udělil předseda AV ČR PhDr. Janu Balharovi, CSc., čestnou oborovou medaili Josefa Dobrovského za zásluhy ve filologických a filozofických vědách.

Mgr. Vít Boček, Ph.D., obdržel od předsedy AV ČR prémii Otto Wichterleho pro mladé vědecké pracovníky.

2. SPOLUPRÁCE S VYSOKÝMI ŠKOLAMI

ÚJČ spolupracuje s několika vysokými školami, pracovníci se podílejí na výuce na řadě fakult českých vysokých škol (FF UK Praha, PedF UK Praha, FSV UK Praha, FHS UK Praha, KTF UK Praha, PF UK Praha, FF MU Brno, PedF MU Brno, PedF ZČU Plzeň, TU Liberec, PedF Univerzity Hradec Králové, PŘF UJEP Ústí nad Labem, FF UP Olomouc, PedF UP Olomouc, FF OU Ostrava, PedF OU Ostrava, PedF SU Opava, PedF JČU České Budějovice) i v zahraničí (Universitát Wien), včetně výuky cizinců na Letních školách slovanských studií, na několika vysokých školách jsou členy oborových komisí pro doktorské studium, přijímacích komisí a členy vědeckých rad VŠ. V obou semestrech roku 2011 pedagogicky působili na VŠ 3 089 hodin, kromě toho vedli diplomové a doktorské práce a vypracovávali nejrůznější posudky.

V roce 2011 úspěšně dokončila svou činnost dvě Centra základního výzkumu:

- **Výzkumné centrum vývoje staré a střední češtiny (od praslovanských kořenů po současný stav)** zabývající se výzkumem vývoje českého jazyka, na němž dále participovaly Masarykova univerzita v Brně a Univerzita Palackého v Olomouci.
- **Centrum počítačnické lingvistiky** vyvíjející software pro lexikografické zpracování češtiny, na němž dále spolupracovaly Univerzita Karlova v Praze, Masarykova univerzita v Brně a Západočeská univerzita v Plzni.

Na základě smlouvy o spolupráci se pracovníci ÚJČ podílejí poskytováním a kontrolou dat na tvorbě **mluveného korpusu** vznikajícího v Ústavu českého národního korpusu FF UK.

Spolupráce s VŠ se realizovala též četnými dalšími projekty – např. **Projekt LINDAT/CLARIN – Vybudování a provoz českého uzlu pan-evropské infrastruktury pro výzkum** (LM2010013) společně s MFF UK Praha, MU Brno a ZČU Plzeň a projekt **Moderní mluvnice češtiny pro studenty magisterských a doktorských programů filologických oborů** (CZ.07/2.2.00/15.0275) společně s UP Olomouc.

3. SPOLUPRÁCE S PODNIKATELSKOU SFÉROU A JINÝMI SUBJEKTY

Na základě smluv pokračuje v oboru zcela netradiční spolupráce s firmou **Microsoft Ireland Ltd.** na jazykových technologiích pro češtinu. V roce 2011 proběhla aktualizace softwaru "Gramatický korektor češtiny" pro Microsoft Office 2010 ve verzi 14.

Spolupráce s dalšími subjekty probíhá především formou expertní činnosti – pro nejrůznější instituce se v ÚJČ vypracovávají **vědecké posudky a expertizy**, např. posudek normy ČSN 01 6910, podklady pro akviziční komisi Národní knihovny ČR, odborné expertizy zjišťující mimořádné nadání žáků v oboru český jazyk, expertní šetření pro státní orgány a advokátní kanceláře, posudky návrhů grantových aj. projektů pro GA ČR, GA UK, FF UK apod.

Pracovníci ÚJČ se zapojili do **monitorovacích sítí** prováděním analýz jazyka vybraných pořadů České televize (hodnocení probíhá od roku 2006, hodnoticí zprávy jsou zveřejňovány na <http://www.ceskatelevize.cz/press/analyza-jazyka.php>).

4. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

V rámci mezinárodní spolupráce se na pracovišti řeší několik dlouhodobě zaměřených projektů, např.

- pod záštitou UNESCO: **Evropský jazykový atlas** (Atlas linguarum Europae), projekt ve spolupráci cca 40 zemí Evropy, v roce 2011 se zástupci ÚJČ zúčastnili pracovního zasedání v Nizozemsku, kde prezentovali předběžnou verzi mapy I-159 "zub";

- při Mezinárodním komitétu slavistů: **Slovanský jazykový atlas** (Slavic Linguistic Atlas), projekt 13 národních komisí. V roce 2011 se konalo zasedání Mezinárodní komise SJA a mezinárodní pracovní skupiny v Moskvě, kde zástupci ÚJČ prezentovali 20 map ze svazku připravovaného českou redakcí.

V roce 2011 uspořádal ÚJČ dvě významné akce s mezinárodní účastí:

konferenci **Čeština v pohledu synchronním a diachronním (Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český)**, které se zúčastnilo celkem 150 vědců, z toho 40 ze zahraničí.

konferenci **Etymologické symposion Brno 2011**, které se zúčastnilo 51 vědců, z toho 32 ze zahraničí.

ÚJČ spolupracuje v rámci dvoustranných meziústavních dohod s celkem patnácti zahraničními pracovišti, např. z Velké Británie, USA, Německa, Ruska, Polska aj.

Z významných zahraničních vědců ÚJČ navštívili např.:

Prof. Dr. Tilman Berger, Univerzita Tübingen, Německo

Prof. Dr. Markus Giger, Univerzita Basel, Švýcarsko

Prof. S. M. Tolstaja, Institut slavjanovedenija i balkanistiki RAN, Moskva, Rusko

Prof. Dr. Stefan Michael Newerkla, Vídeňská univerzita, Rakousko

Prof. PhDr. Slavomír Ondrejovič, Jaz. ústav L. Štúra SAV, Bratislava, Slovensko

Prof. Francois Esvan, Univerzita Neapol, Itálie

Prof. Dr. Mieczysław Balowski, Univerzita Adama Mickiewicze, Poznaň, Polsko

Prof. Sia Kolkovska, Institut za bǎlgarski ezik BAN, Sofie, Bulharsko
Prof. Diana Blagoeva, Institut za bǎlgarski ezik BAN, Sofie, Bulharsko
Prof. dr. hab. Zbigniew Kloch, Varšavská univerzita, Polsko
Prof. Dr. Josef Vintr, Vídeňská univerzita, Rakousko
Prof. Galina P. Neščimenko, Institut slavjanovedenija i balkanistiki RAN, Moskva, Rusko
Andrej Izotov, Moskevská univerzita, Rusko
Doc. Helena Lehečková, University of Helsinki, Finsko
Prof. Pavol Žigo, Jaz. ústav Ľ. Štúra SAV, Bratislava, Slovensko
Prof. Juraj Dolník, Univerzita Komenského, Bratislava, Slovensko

IV. Hodnocení další a jiné činnosti:

Jiná činnost:

Předmětem jiné činnosti je **výuka českého jazyka i cizích jazyků, ověřování jazykových znalostí a organizace jazykových zkoušek** pro subjekty mimo AV ČR. Pro internetovou zkoušku z angličtiny funguje testovací centrum iBT TOEFL a ÚJČ je registračním centrem pro přípravu ke cambridgeským zkouškám.

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce:

Žádná opatření k odstranění nedostatků v hospodaření nebyla Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., v předmětném období uložena.

VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj:*)

Největším problémem ve financování činnosti ÚJČ AV ČR, v. v. i., zůstávají stále provozní náklady. ÚJČ je jediným ústavem AV ČR, který je provozován ve čtyřech objektech jiných vlastníků jako nájemce (tj. bez vlastního objektu). V praxi to znamená, že ÚJČ přispívá na provoz čtyřem jiným subjektům, které přitom na rozdíl od ÚJČ dostávají na provoz nemovitostí dotaci z rozpočtu AV ČR – na straně ÚJČ jsou však tyto výdaje nutně financovány z prostředků, které jsou primárně určeny přímo na vědeckou činnost. Některé náklady přitom nemůže ÚJČ ovlivnit – zejména se jedná o zabezpečení objektů, které je ve dvou případech zajištěno dodavatelsky, a vedení ÚJČ nemělo možnost být přítomno u sjednávání podmínek. V jednom případě tak ÚJČ platí jako spoluúčast cca 200 tis. Kč (ARÚ), v druhém cca 100 tis. Kč (ÚČL). Kontrola výše dalších nákladů je navíc často problematická.

*) Údaje požadované dle § 21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště: *)

Vědecká činnost pracoviště se bude nadále vyvíjet v intencích ústavních úkolů jednotlivých oddělení i početných grantových projektů.

VIII. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí: *)

Z charakteru činnosti ÚJČ AV ČR, v. v. i., vyplývá, že v této oblasti nemůže provádět žádné zásadní aktivity. Přesto se na ochraně životního prostředí podílí alespoň tříděním odpadu.

*) Údaje požadované dle § 21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

IX. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů: *)

V roce 2011 nastoupilo do ÚJČ AV ČR, v. v. i., 27 zaměstnanců a pracovní poměr ukončilo 39 zaměstnanců. Dohody o pracovní činnosti byly uzavřeny s 13 zaměstnanci, dohod o provedení práce bylo uzavřeno 248.

Věková struktura zaměstnanců výzkumu byla následující:

Vědeckí pracovníci:	30 zaměstnanců, z toho:
31-40	5
41-50	5
51-60	14
nad 60	6
Vědeckí asistenti:	8 zaměstnanců, z toho:
do 30	2
31-40	5
41-50	0
51-60	1
Doktorandi:	28 zaměstnanců, z toho:
do 30	8
31-40	17
41-50	1
51-60	2
Odborní pracovníci výzkumu:	62 zaměstnanců, z toho:
do 30	22
31-40	12
41-50	10
51-60	17
nad 60	1

X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím **)

- a) počet podaných žádostí o informace: 0
počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0

*) Údaje požadované dle § 21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

**) Údaje požadované dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0
- c) popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: žádné soudní řízení neprobíhalo
- d) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0
- e) počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0
- f) další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona: nejsou

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AV ČR, v. v. i.
Letenská 4, 118 51 Praha 1

razítko

podpis ředitele pracoviště AV ČR

Přílohou výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu